

Vergaderjaar 1991–1992

21 995

Wijziging van de Wet Nationale ombudsman en de Wet bezoldiging Nationale ombudsman in verband met vervanging en waarneming

Nr. 8

EINDVERSLAG

Vastgesteld 17 december 1991

Na kennisneming van de memorie van antwoord en de twee nota's van wijziging bestond er binnen de vaste Commissie voor de Nationale ombudsman¹ nog behoefte op enkele onderdelen nader in te gaan.

Onder het voorbehoud dat de regering de gestelde vragen en gemaakte opmerkingen tijdig zal hebben beantwoord, acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel genoegzaam voorbereid.

Algemeen

De leden van de CDA-fractie hadden in het voorlopig verslag gevraagd wat het bezwaar is om deze regeling ook van toepassing te verklaren op de situatie dat de Tweede Kamer niet tot de benoeming van een nieuwe ombudsman kan komen voordat de benoemingstermijn van diens voorganger afloopt, dan wel niet tijdig tot herbenoeming kan komen. *Immers, ook in dat geval kan er sprake zijn van een lacune waardoor niet voortdurend een beroep kan worden gedaan op de voorzieningen van het instituut van de Nationale ombudsman.* Het antwoord van de regering vonden deze leden teleurstellend.

Zo heeft de regering niet aangegeven wát haar bezwaren zijn.

Ook is de regering niet ingegaan op de reden die de CDA-fractieleden aanvoerden, namelijk die van een lacune waardoor niet voortdurend een beroep kan worden gedaan op de voorziening van het instituut Nationale ombudsman. De regering heeft in de memorie van toelichting weliswaar gesteld dat deze regeling niet van toepassing is op de Tweede Kamer, maar ze heeft tegelijkertijd erkend, dat ook dan van een lacune sprake kan zijn.

De CDA-leden waren van mening dat uitgegaan moet worden van de ongewenste situatie, namelijk die van een lacune. De Tweede Kamer zal er natuurlijk alles aan doen om niet zelf de oorzaak van deze lacune te zijn, maar dit laat onverlet dat er zich ook dan een situatie kan voordoen dat er geen beroep kan worden gedaan op het instituut Nationale ombudsman.

¹ Samenstelling:

Leden: Vacature PvdA, Stoffelen (PvdA), V.A.M. van der Burg (CDA), Schutte (GPV), ondervoorzitter, Korthals (VVD), Wiebenga (VVD), Kamp (VVD), Willems (Groen Links), G. H. Terpstra (CDA), Frissen (CDA), Vriens-Auerbach (CDA), Scheltema-de Nie (D66), voorzitter, Vacature PvdA, Schoots (PvdA), Apostolou (PvdA), Huibers (CDA), M. M. Van der Burg (PvdA), Van der Hoeven (CDA). Plv. leden: Vacature (PvdA), De Cloe (PvdA), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), J. T. Van den Berg (SGP), Dijkstal (VVD), Laxtermann (VVD), Brouwer (Groen Links), Leerling (RPF), Krajenbrink (CDA), Mulder-van Dam (CDA), Kohnstamm (D66), Swildens-Rozendaal (PvdA), Vermeend (PvdA), Eisma (D66), Van Noord (CDA), Kalsbeek-Jasperse (PvdA) en Biesheuvel (CDA).

ARTIKELEN

Artikel I, onderdeel B

Artikel 2, tweede lid

De leden van de CDA-fractie hadden in het voorlopig verslag gevraagd waarom, vooruitlopend op een meer omvattend voorstel tot wijziging van de Wet op de rechterlijke organisatie, nu al in dit wetsvoorstel wijzigingen worden voorgesteld. Tevens hadden deze leden gevraagd waarom deze wijziging dan niet ook was aangebracht in het wetsvoorstel tot wijziging van de Comptabiliteitswet inzake de Algemene Rekenkamer. Deze leden hadden geen antwoord gekregen op de eerste vraag. Zij kregen echter wel een nota van wijziging waarin verwezen wordt naar een wijziging in de Comptabiliteitswet. Deze wijziging is echter terecht ongedaan gemaakt. Dit bewijst het belang van de bovengenoemde vraag ten aanzien van het vooruitlopen op een meer omvattend wetsvoorstel op de rechterlijke organisatie.

De CDA-fractieleden bleven van mening dat wijzigingen die een grotere reikwijdte hebben dan het onderhavige wetsvoorstel, eerst hun beslag dienen te krijgen in de «zwaarste» wet. Vervolgens kunnen de wijzigingen hun vertaalslag krijgen naar andere wetten. De «bottum-up»-benadering – waarvoor terecht steeds meer gekozen wordt – is geen geschikte benadering bij de behandeling van wetsvoorstellen. De overige leden van de commissie zeiden zich te kunnen scharen achter het afwijzende oordeel met betrekking tot de gevolgde wetstechnische procedure.

De leden van de CDA-fractie zeiden ten slotte van mening te zijn dat, in afwachting van een eventuele wijziging in de Wet op de rechterlijke organisatie, de wijziging van het onderhavige artikel ongedaan moet worden gemaakt.

Artikel 2, vijfde lid

De leden van de CDA-fractie waren verheugd dat de discussie over de termen ombudsman en ombudsvrouw nu eindelijk gesloten kan worden. Zij hadden hierbij echter nog één kanttekening. De motivering van de regering, naar aanleiding van de opmerking van de Raad van State dat ervaringen met de vrouwelijke gemeentelijke ombudsmannen ertoe geleid hebben het dwingend karakter te veranderen, sprak deze leden niet zo aan. Zij wilden nadrukkelijk stellen dat hun bezwaren ten aanzien van de benaming uitsluitend betrekking hebben op het ambt Nationale ombudsman. Wat de zelfstandige bestuursorganen, de provincies en de gemeenten doen is hun zaak. Het gaat daar om de ombudsfunctie, en die is niet beladen met de landelijke discussie over het nationale instituut.

Onderdeel C

Artikel 5

Ook hier waren de CDA-fractieleden van mening dat, aangezien er geen materiële belangen in het geding zijn, de komende wetgeving op grond van artikel 57 van de Grondwet moet worden afgewacht (evenals bij wetsvoorstel 17 915).

Artikel 9, tweede lid

De leden van de CDA-fractie hadden geen antwoord gekregen op de door hen gestelde vragen over de juridische en praktische consequenties van de opmerking in de memorie van toelichting, dat onder de term nieuwe ombudsman tevens moet worden verstaan de ombudsman die herbenoemd is. Uiteraard is het denkbaar dat een substituut-ombudsman aankondigt geen behoefte meer te hebben aan een volgende ambtsperiode. Dit kan echter ook tussentijds gebeuren, wanneer de substituut-ombudsman een andere functie aanvaardt. Het kan ook zo zijn dat de substituut-ombudsman nog wel een bepaalde tijd, maar geen hele periode van 6 jaar meer wenst aan te blijven. Waarom dan de verlenging strikt vaststellen op 6 maanden? Waar het de CDA-fractieleden om gaat, is wat nu de praktische en juridische consequenties zijn voor de substituut-ombudsman, indien de ombudsman herbenoemd wordt, een andere substituut-ombudsman wil en dus de substituut-ombudsman niet voor herbenoeming voordraagt.

Artikel 10, vijfde lid

De CDA-fractieleden begrepen dat de regering onderschrijft dat het onder bepaalde omstandigheden voor een nieuwe ombudsman wenselijk zou kunnen zijn voordeel te doen met de ervaringen van de waarnemer, eventueel in de hoedanigheid van substituut-ombudsman. Echter, het probleem zou zijn dat de waarnemer zijn «gewone functie» zou moeten opgeven. Is er niet een constructie mogelijk dat de waarnemer een aantal maanden als «waarnemend» substituut ombudsman fungeert, waardoor de regeling voor de incomptabiliteiten van de waarnemer (artikel 10, zevende lid) van toepassing blijft?

De voorzitter van de commissie,
Scheltema-de Nie

De griffier van de commissie,
Van der Windt